

Dansk Statskundskab skal ud af hulen

Festtale til 46. Årsmøde for Dansk Selskab for Statskundskab

Kasper Møller Hansen

Professor, Institut for Statskundskab, Københavns Universitet¹

Der var ca. 120 deltagere til det 46. årsmøde i Dansk Selskab for Statskundskab, som blev afholdt på Hotel Vejleffjord 22.-23. oktober 2014. Deltagerskaren var hovedsagelig forskere fra de fem danske statskundskabsinstitutter og enkelte fra sektorforskningsinstitutterne KORA og DIIS. Det var to dage med ca. 100 paperfremlæggelser, som blev diskuteret i grupper. På årsmødet blev også uddelt Erik Rasmussen-prisen til professor emeritus Mogens N. Pedersen, Syddansk Universitet, og DJØF-prisen for bedste paper på forrige årsmøde til adjunkt Asmus Leth Olsen, Københavns Universitet.

Festtalen ved det 46. Årsmøde for Dansk Selskab for Statskundskab

Dette er min tredje, og hvis jeg har styr på det i morgen under generalforsamlingen, også min sidste tale, som formand for Dansk Selskab for Statskundskab. Ved årsmødet for to år siden talte jeg om, hvordan forskningens produktivitet og kvalitet i dansk statskundskab var stærkt stigende. Sidste år gav jeg en opsang til institutternes selvudslettende strategi om stadig flere studerende og uddannelser. Så hvis mønstret skal holdes i år, skal I selvfølgelig have en positiv skåltale om, hvor gode vi allesammen er, og hvor meget bedre vi er, når vi står sammen. Men det er vel også for kedeligt.

Så jeg vil igen se lidt kritisk på vores virke og ikke mindst prøve at skubbe lidt til os allesammen. For helt ærligt, vi kan stadig gøre det bedre. Mit fokus er på vores formidlingsforpligtelser over for det omgivende samfundet.

Jævnfør universitetslovens § 2, stk. 3 skal universitetet fremme vækst, velfærd og udvikling i samfundet, udveksle viden og kompetencer med det omgivende samfund og ikke mindst *tilskynde medarbejderne til at deltage i den offentlige debat*. Det kan selvfølgelig ske på mange måder, og det er værd at bemærke, at kravene i loven omhandler en generel forpligtelse for universitetet som institution, og ikke nødvendigvis den enkelte medarbejder. Men det er under alle omstændigheder medarbejderne, som skal bidrage med indholdet til sådan en forpligtelse.

Jeg mener, at denne forpligtelse skal tages seriøst. Ud over at vi skal følge lovens bogstav, giver formidling en række åbenlyse fordele for vores politologiske felt, vores institutter og ikke mindst den enkelte medarbejder.

Interessen for formidlingen af statskundskaben har også nået vores amerikanske søsterforening APSA, som i 2013 nedsatte en „Task Force for Public Engagement“, som arbejder med, hvordan statskundskaben kan blive mere tilgængelig og relevant for en bredere offentlighed. Det er dels et udløb af en længere diskussion, om disciplinen var blevet for metodisk avanceret og med overvægt af formelle modeller i amerikansk statskundskab. Dels har der de seneste år været en enorm opblomstring i akademiske blogs, som formidler statskundskaben i USA. Succesen af disse blogs er massiv, og toneangivende aviser som New York Times og Washington Post har i dag inkorporeret disse blogs i deres web-udgaver. Gennembruddet for disse blogs var blandt andet kvalitetsvægtede gennemsnit af meningsmålinger, da Nate Silvers forudsagde resultatet af det amerikanske præsidentvalg på statsniveau i 2008. Her er det værd at huske på, at professor Søren Risbjerg Thomsen for Altinget.dk har gennemført disse analyser med en imponerende kontinuitet på månedlig basis si-

den 1990. Søren Risbjergs Thomsens kvalitetsvægtede gennemsnit af meningsmålinger er et godt eksempel på, hvordan statskundskaben har bidraget til en bedre forståelse af udviklingen i tilslutningen til partierne i den akademiske debat og især også i offentligheden.

Formidling kan være mange ting. Det er kommentaren i medierne til aktuelle begivenheder på baggrund af forskningen på feltet med mulighed for at perspektivere og nuancere journalisternes vinkler og til tider anekdotiske tilgange. Det er foredraget på det lokale bibliotek, på folkeuniversitet, hos de lokale byråder, eller i erhvervsklubben mv. Det er også kronikken, debatindlægget, blogindlægget, tweeden eller bidraget til vores egen Politologiske Årbog. Bidragene kan være direkte formidling af egen publiceret forskning eller i bredere forstand af en given forskningstradition eller tilgang. Uagtet formidlingens karakter, er pointen, at vi viser det omgivende samfund, hvad vi ved, og kan, og forhåbentlig bidrager til en mere oplyst og nuanceret debat. Samfundet bliver altså rigere, når vi formidler.

Ved formidling giver vi direkte noget af vores viden tilbage til det samfund, som finansierer os, og vi brander og definere det politologiske felt med den videnskab og viden vi står for.

Ved formidling er vi også en reklamesøjle over for kommende studerende, nuværende studerende og kolleger. En reklameværdi, som alle andre virksomheder og videnskaber burde være missundelige over, og som ikke kan købes for penge eller opnås ved en nok så effektiv reklamekampagne. Formidlingen strækker sig også nogle gange helt til den offentlige sektor og erhvervslivet, som måske kan give anledning til forbedrede arbejdsgange, reformer og nye ideer.

Ved formidlingen opnår den enkelte medarbejder også en personlig tilfredsstillelse ved at møde en oprigtig interesse for ens forskning, se en umiddelbart anvendelighed af forskningen og ikke mindst muligheden for at sætte dagsorden i medierne, offentligheden og endda politisk. I forbindelse med formidlingen opnår man ofte også et fortrolighedsforhold til journalisten og ikke mindst får man en masse information, cases og historier fra virkeligheden, som også kan bidrage og inspirere til forskningsprocessen. Endelig skal man nok ikke glemme de narcissisterne træk i os alle og søgning efter anerkendelse uden for en snæver kreds af videnskabelige fagfæller. 30 sekunder på TV2 News giver mere *street credit* blandt ens Facebook venner og det lokale nabolag end 30 videnskabelige artikler.

Der er to faldgruber, vores felt skal være særligt opmærksom på i forbindelse med formidling. På den ene siden er der en svær balance mellem rollen som politisk kommentator, hvor man i et splitsekund skal kunne mene

noget om det meste og ofte uden større empiriske belæg – til rollen, hvor man formidler egne eller andres forskning inden for et specifikt felt ofte vinklet på journalistens spørgsmål. Den anden faldgrube er, hvis vi glemmer, at den kritiske tone, vi har i forbindelse med paperfremlæggelser, ikke egner sig til en bredere offentlighed. En sådan kritisk tone bliver misforstået, og her skal vi huske, at vores felt både er relativt lille og skrøbeligt.

Hvordan formidling og forskning bidrager til hinanden

Hvordan står til det så til med vores formidlingsindsats anno 2014 i dansk statskundskab? Ud af de 374 ansatte på vores fem institutter har 41 % under 10 citationer i medierne og 21 % har ikke en eneste citation. Modsat har 6 % flere end 1.000 citationer i medierne med fuldt navn og universitet. Det gennemsnitlige antal citationer er 273 pr. ansat, hvilket giver mere end næsten 102.000 citationer fra os. Alt sammen målt fra 1990 og frem indberegnet alle kilder i Infomedia.² Det synes altså at være de få, som trækker læsset i forhold til formidlingsindsatsen målt via Infomedia. Modsat har vi også et stort og endnu uudnyttet potentiale i vores politologiske felt.

Hvis vi ser på videnskabelige citationer målt i Social Science Citation Indeks, har selv samme 374 ansatte næste 12.000 citationer på vores videnskabelige artikler. 64 % af de ansatte har under 10 citationer i indekset og 45 % har ingen. Modsat har 9 % over 100. Det gennemsnitlige antal citationer er 32 pr. ansat.³ Igen synes vores felt at have et stort og endnu uudnyttet potentiale.

Spørgsmålet, jeg gerne ville belyse her, er, om formidlingsindsatsen og de videnskabelige citationer går hånd i hånd.

Svaret er JA. Der er en positiv sammenhæng mellem den ansattes videnskabelige citationer og citationer i Infomedia. Den positive sammenhæng kommer tydeligt frem, når de to typer citationer transformeres ved den naturlige logaritme, vi fjerner de forskere, som ingen citation har overhovedet, og kontrollerer for om forskeren er udlænding og ansættelsessted.⁴ Det giver 182 ansatte til analysen. Her peger analysen på, at hvis vores videnskabelige citationer stiger med 10 %, stiger vores infomedia citationer med 4 % eller omvendt.⁵ Der synes altså at være empiriske belæg for, at forskning og formidling går hånd i hånd.

Der er altså mange grunde til, at vi bør tage vores formidlingsforpligtelse seriøs – statskundskaben skal ud af hulen. Men vi behøver ikke alle gøre det, og ikke hele tiden – som enhver anden fabrik er arbejdsdeling også naturligt i statskundskab. Men vi bør anerkende dem, som tager hvervet på sig med respekt, og vi bør anerkende det som en naturlig del af vores eksistensberettigelse som disciplin.

Og husk, at hvis mediepresset bliver for meget, så lad være med at svare – det er din ret og pligt at undgå forstyrrelsen i dit (rigtige) arbejde. Journalister forstår sjældent et nej og søger jo blot en kilde og sjældent specifikt dig, så derfor synes journalisterne lettere at acceptere, at du blot undlader at svare telefonen end et nej.

Mine „15-minutes-of-fame“ er slut. Cirklen er sluttet, jeg har i mine tre taler som formand behandlet vores disciplins tre ben: forskning, undervisning og formidling, og i morgen håber jeg, I vil møde talstærkt op til generalforsamlingen og vælge en ny formand.

Noter

1. Talen blev afholdt 22. oktober 2014 i forbindelse med aftenens festmiddagen. Enkelte steder afveg det talte ord fra denne version. I forbindelse med generalforsamlingen dagen efter festtalen den 23. oktober 2014 blev Flemming Juul Christensen (RUC) valg til formand for Dansk Selskab for Statskundskab. Tak til ph.d.-studerende Frederik Hjorth (KU) for mange samtaler om formidling og nytten deraf. Der er, efter hukommelsen, søgt inspiration i oplæg fra Peter Kurriild-Klitgaard (KU) og Roger Buch (DJH) ved Årsmødet for Dansk Selskab for Statskundskab i 2005.
2. Gruppen er ansatte er hentet fra institutternes hjemmesider ved de fem A-medlemsinstitutter af Dansk Selskab for Statskundskab. Det vil sige Institut for Statskundskab, Aalborg Universitet, Århus Universitet, Syddansk Universitet og Københavns Universitet og Institut for Samfund og Globalisering, Roskilde Universitet. Deltidsprofessorer eller gæsteprofessorer og lign. er ikke medregnet. Søgningen i Infomedia er gennemført med fuldt navn og universitet. Fx „Kasper Møller Hansen“ AND „Københavns Universitet“. Det er søgt i alle kilder og i perioden helt tilbage til 1990 og frem til 18/10-14. Tak til stud.cand.scient.pol. Mariann Malchau Olsen for det store arbejde med at gennemføre søgningerne.
3. Søgningen i Artikeldatabasen Web of Science, Social Science Citation Indeks er gennemført fra 18/10-14 og tilbage hvor indekset startede. De første tidsskrifter er med fra 1956. Der er søgt på forfatternavn fx Hansen KM, ved enkelte forskere har det været nødvendigt at tilføje universitetsnavn for at undgå inklusion af forkerte citationer. Citationer er målt inklusiv citationer fra egne værker. Tak til stud.cand.scient.pol. Mariann Malchau Olsen for det store arbejde med at gennemføre søgningerne.

4. Antal Infomedia citationer som funktion af videnskabelige citationer i Social Science Citation indeks mv.

	Model 1	Model 2	Model 3
LN(antal citation i SSCI)	0.26***	0.41***	0.42***
Dansk forsker		4.17***	4.15***
Århus Universitet			-0.51
Ålborg Universitet			0.70
Syddansk Universitet			0.26
Roskilde Universitet			-1.36***
Konstant	3.41***	-1.02	-0.66
Antal forskere	182	182	182
R ²	0.04	0.21	0.33
F-statistik	6.97***	24.10	14.24

OLS-regression. Afhængig variabel er den naturlige logaritme til citation i InfoMedia. ***p<0,001. Forskere med igen videnskabelige citation eller infomedia citation er udeladt. Udenlands forsker (n=10) er reference, KU er reference for sted.

5. Beregningen er $1.10^{0.42}=1,04$ og bygger på model 3.